

V. L'IMPACTE DE LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL A CATALUNYA I A ESPANYA.

LA FALLIDA DEL RÈGIM DE LA RESTAURACIÓ. DEL REGENERACIONISME A LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA.

L'ESCLAT DE LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL

L'atemptat de Sarajevo, el 28 de juny de 1914, fou l'espurna per a l'esclat de la **IGM**.

El juliol de 1914 començava la GRAN GUERRA, que enfrontava els **IMPERIS CENTRALS** i els **ALIATS** i que devastaria Europa durant 4 anys i mig, amb més de 17.000.000 de morts.

Molts països del Mon van anar incorporant-se a la guerra (Romania, Bulgària, Itàlia, Japó, els Estats Units ...), però **Espanya** va mantenir la seva **neutralitat** fins al final.

ALIADÒFELS VS. GERMANÒFELS

La situació d'aïllament internacional d'Espanya va permetre al Govern d'Eduardo Dato mantenir la **neutralitat** davant del conflicte europeu.

Els **germanòfils**, admirant el model militarista i autoritari de la monarquia alemanya, estaven formats essencialment pels estaments socials més privilegiats: Noblesa, Exèrcit, cercles conservadors i el propi monarca, Alfonso XIII.

La guerra va tenir un fort ressò mediàtic i polític a Espanya, i la societat es va dividir entre **GERMANÒFELS** i **ALIADÒFELS**.

Els **aliadòfils** s'identificaven amb el model de democràcia liberal de França o el Regne Unit. Entre les seves files es troben els grups més liberals, els republicans, i bona part del món intel·lectual.

La major part del **moviment obrer i sindical** es declarà **neutral** i contrari a la guerra, qualificada de "burguesa".

VOLUNTARIS CATALANS A LA GRAN GUERRA

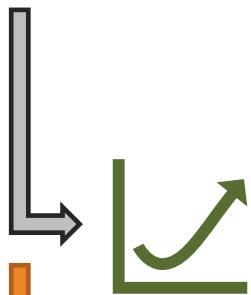
Els **partits catalanistes** es van identificar plenament amb la **causa aliada**, i els suposats ideals democràtics i nacionals que representaven.

Aproximadament uns **1000 voluntaris catalans** van lluitar a la Gran Guerra integrats en l'Exèrcit francès.

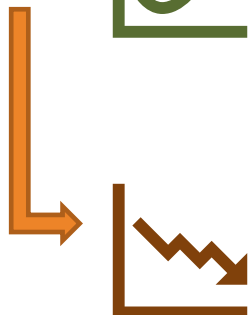

L'IMPACTE SOBRE L'ECONOMIA ESPANYOLA

La neutralitat oficial d'Espanya va afavorir entre els anys 1914 i 1917 una fase de **fort creixement econòmic**.

Gran augment de les exportacions pels subministraments als països en guerra (matèries primeres, aliments, tèxtil, metal·lúrgia ...).

Important disminució de les importacions i una major competitivitat en el mercat interior espanyol (per la caiguda en l'arribada de productes procedents dels països en guerra).

- **Superàvit en la balança comercial** espanyola
- **Fort augment dels beneficis empresarials** pel manteniment del nivell salarial i dels costos de producció.

ELS EFECTES INFLACIONISTES DE LA GUERRA A ESPANYA

Majoritàriament, els beneficis obtinguts foren de **caràcter especulatiu**, i no es van invertir en **modernitzar el sistema productiu ni les infraestructures** nacionals, ni tampoc van repercutir en una millora de les **condicions salarials** de la classe treballadora.

El gran augment de la demanda exterior (exportacions) i la incapacitat de satisfer-la totalment van provocar escassetat en el mercat interior i una pujada general dels preus, i per tant un procés inflacionari.

L'economia espanyola en general i la catalana en particular no van saber aprofitar l'oportunitat i no es van preparar la situació posterior a la conjuntura favorable durant la guerra.

LA FORTA INFLACCIÓ

Un empobriment real de les classes assalariades i treballadores.

Una **intensificació de la conflictivitat** laboral i social a tot el país.

LA REVOLUCIÓ BOLXEVIC A RÚSSIA

Context europeu de la **Primera Guerra Mundial** (1914 – 1918)

L'Imperi Rus, sota el règim autocràtic dels Tsars, lluitava al costat dels Aliats i venia patint unes dramàtiques pèrdues humanes a la guerra.

El **febrer de 1917** va esclatar a Rússia una revolució liberal que va enderrocar la monarquia tsarista de Nicolau II. Al **mes d'octubre** el procés revolucionari va derivar en la **revolució bolxevic**, d'inspiració marxista, que va donar tot el poder als i sota el lideratge de Lenin.

El nou Estat soviètic va pactar **la pau** per separat amb Alemanya (Pau de Brest-Litovsk, març de 1918) i va sortir de la guerra. S'establí un nou **model polític i econòmic socialista** que abolia **la propietat privada i el capitalisme** a Rússia.

L'IMPACTE DE LA REVOLUCIÓ RUSSA A ESPANYA

Situació de continuat empobriment de la classe obrera des de 1914

+

Auge del moviment obrer a partir del “model soviètic”

+

Por de la burgesia davant l'èxit revolució a Rússia i la seva expansió.

Important augment de l'**agitació social i de la conflictivitat obrera** a Espanya, sobre tot a partir de 1918.

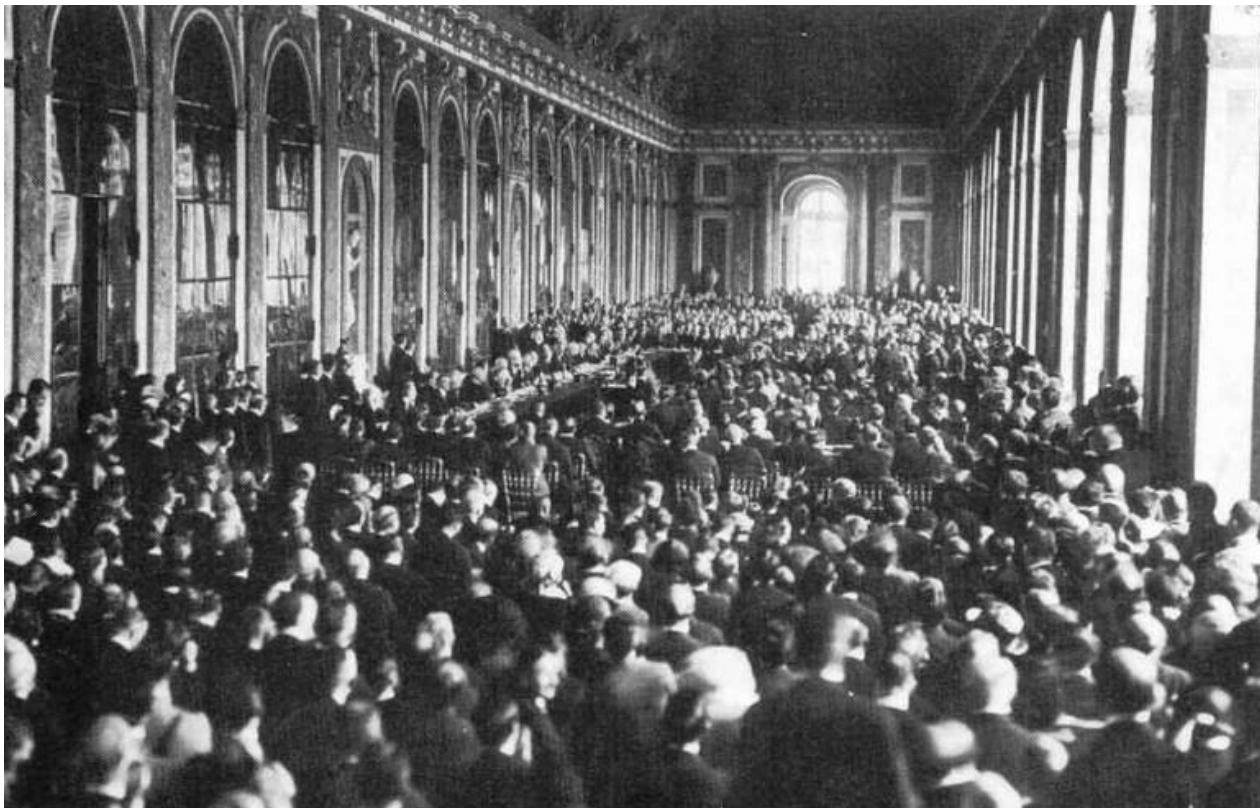
Augment de la pressió al Govern per a la **repressió del moviment obrer** i el manteniment de l'**ordre públic i social**.

Inici del “**Trienni Bolxevic**” a Espanya

1918 – 1920

EL TRACTAT DE VERSALLES I EL FINAL DE LA GUERRA

*El **Tractat de Versalles** posava les condicions de la pau entre els Aliats i Alemanya. La Conferència es va inaugurar al palau de Versalles (París) el gener de 1919, i les negociacions van durar fins l'estiu de 1920.*

L'entrada a la guerra dels Estats Units el 1917 va donar un tomb definitiu al curs de la guerra, i va permetre **la derrota dels Imperis Centrals** la tardor del 1918.

El **nou ordre europeu** va suposar la **desintegració dels antics Imperis plurinacionals**, com l'austrohongarès o l'otomà, a més de les pèrdues territorials d'Alemanya o de l'antic Imperis Rus.

A canvi, van aparèixer a l'Europa oriental **nous Estats-nació**, com ara Iugoslàvia, Polònia, Hongria, Txecoslovàquia, Finlàndia o les repúbliques bàltiques.

LA DOCTRINA WILSON

Entre les condicions de les potències guanyadores, figuraven els principis de la “Doctrina Wilson”, que reconeixia el dret a l'autodeterminació de les nacionalitats històriques europees.

La Societat de Nacions fou creada l'any 1919 com a organisme internacional per vetllar pel manteniment la pau. Tenia la seva seu a Ginebra..

Th. Woodrow Wilson, del Partit Demòcrata, fou President dels Estats Units entre 1913 i 1921.

Aquest principi va afectar fins i tot als propis aliats dels Estats Units, com al Regne Unit, que haver de reconèixer el 1922 la independència de la **República d'Irlanda**.

Aquest principi fou una important embranzida per al nacionalisme català i basc, que van enfortir les demandes d'autonomia política i algunes postures favorables a l'independentisme (com la creació a Catalunya del partit “Estat Català”, liderat per Francesc Macià).

EUROPA DESPRÉS DE LA GRAN GUERRA

El nou mapa europeu després dels Tractats de pau de la Primera Guerra Mundial, la creació de l'URSS i de la República d'Irlanda.